

**Základní škola a Praktická škola Velká Bíteš,
příspěvková organizace**

Dodatek k ŠVP Praktická škola jednoletá 78-62-C/01 „Učení pro život“

Dodatek ŠVP Čj. SpecŠVB 567/2021

Zapojení tranzitního programu do vzdělávání žáků

Základní škola a Praktická škola Velká Bíteš, příspěvková organizace je zapojena do projektu realizovaného Ústavem speciálně pedagogických studií PdF UP v Olomouci pod názvem Systémová podpora kariérového vzdělávání a tranzitních programů žáků se SVP v ČR (reg. č. CZ.02.3.62/0.0/0.0/19_077/0016805).

Jedním z cílů projektu je zapojit tranzitní program do vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Naše škola je v rámci projektu zapojena do sítě Center tranzitní podpory, ve kterých je ověřován tranzitní program jako součást vzdělávacího programu žáků.

1. Úvodní vymezení řešené problematiky a vize

Tranzitní program (dále „TP“), pojímán také jako *plánování přechodu*, vychází ze zahraničí, kde je znám pod pojmem „*transition planning*“. Pro české prostředí byl modifikován pod pojmem „*tranzitní program*“, který zajišťuje koordinované a komplexní pojetí podpory v době ukončování školní docházky u žáků se SVP ze školy do další etapy jejich života.

Proces plánování přechodu (tzv. plán přechodu) není spojován a orientován pouze na oblast práce a zaměstnanost (jak je v českém prostředí často chápáno), ale jedná se o cílenou práci související s tématem ukončováním školní docházky žáka se SVP a blížícím se odchodem z prostředí školy do další etapy jeho života (ideálně tedy dosažení co nejvyšší míry samostatnosti) na více tematických úrovních – např. další vzdělávání, volný čas, život v komunitě, udržení psychické pohody apod.

2. Zacílení oblasti plánování přechodu ze školního prostředí do další etapy života žáka

Výstupem procesu plánování přechodu ze školního prostředí do běžného způsobu života je **vytvoření portfolia** konkrétního žáka, obsahujícího tzv. přechodové domény (např. vzdělávání, práce, volný čas, rodina, komunita, sociální služby, další návazné služby apod.). Zde je také uvedeno a popsáno to, co si žák dál po škole (ne)přeje dělat; co jej baví; jaké má sny a v čem by se chtěl i s pomocí druhých dál rozvíjet; jaké jsou příležitosti v místě, kde žije, jaké jsou návazné služby, komunita, rodina, přátelé aj.

Systémová podpora kariérového vzdělávání a tranzitních programů žáků se SVP v ČR, reg. č.
CZ.02.3.62/0.0/0.0/19_077/0016805

Zpracované portfolio obsahuje konkrétní cíle žáka včetně definování případné míry potřebné podpory k dosažení stanovených cílů. Smyslem celého procesu plánování přechodu je maximálně možné zajištění nejvhodnějších, dostupných a dosažitelných podmínek pro co možná nejvíce plynulý přechod žáka ze školy do další etapy jeho života.

Portfolio každého žáka (tzv. plán přechodu) je v ideálním případě syntézou informací, zaměřenou na:

Samostatný způsob života – podstatou je vytvořit u žáků plán na podporu co nejvíce samostatného způsobu života po škole. Jeho tvorba vychází z mapování situace daného žáka.

Hodnoceny a zpracovány jsou vždy:

- přání, cíle samotného žáka,
- přání, cíle žáka z pohledu jeho rodiny,
- možnosti komunity,
- možnosti a dostupnost návazných služeb,
- možnosti pracovního uplatnění dle dovedností a schopností žáka,
- vhodnost a dostupnost forem dalšího vzdělávání apod.

Zásadní je důraz na samostatnou aktivitu žáka, vždy s přihlédnutím k možnostem a limitům vycházejícím z míry daného postižení.

U žáků, kteří jsou motivováni a schopni uplatnit se na trhu práce, bude přechodová doména práce/zaměstnání více popsána včetně individuální či skupinové praxe daného žáka u konkrétního zaměstnavatele.

Práce/zaměstnání – oblast je zaměřená na individuální praxe v běžném pracovním prostředí, které by se po skončení vzdělávání mohly stát navazujícím zaměstnáním. Na praxích jsou zajištěny, dle individuální potřeby, asistence prostřednictvím asistenta TP.

Po vytipování vhodného pracoviště pro uskutečnění praxe je třeba zejména vytvořit individuální plán praxe (místo výkonu praxe, odkdy dokdy, jaké pracovní činnosti bude vykonávat, nácvik potřebných dovedností apod.), provést zaškolení v práci, provést školení v bezpečnosti práce, provádět přípravu a zadávání práce, provádět průběžnou kontrolu a hodnocení a provést závěrečné vyhodnocení praxe. Aby praxe měla očekávaný přínos, je třeba, aby na jednotlivých krocích spolupracovali všichni zúčastnění – žák, zaměstnavatel, škola, poskytovatel služby tranzitního programu (sociální služba či jiná zainteresovaná organizace).

Klíčovou roli při podpoře plánování přechodu má:

- společné hledání a zjišťování životních cílů konkrétního žáka,
- znalost a diagnostikování jeho potřeb,
- včetně možností dalšího rozvoje, seberealizace a míry potřebné podpory nutné k dosažení stanovených cílů.

Smyslem plánu přechodu není pouze **řešení a zajištění individuálních praxí** u běžných zaměstnavatelů, ale **komplexní podpora žáků s vysokou mírou potřebné podpory**, které jejich zdravotní postižení aktuálně limituje natolik, že se nemohou či nechtějí po ukončení

školy dále seberealizovat na otevřeném či chráněném trhu práce. U nich je nutné plán přechodu více orientovat na řešení a zajištění jejich dalšího života po ukončení vzdělávání. U všech žáků je doporučeno, aby byly zjištěny všechny přechodové domény (vzdělávání, volný čas, život v komunitě, udržení psychické pohody, práce, návazné služby aj.).

Cílem plánu přechodu je připravit realistický a splnitelný harmonogram činností a aktivit, který zvýší uplatnitelnost žáka v pracovním i ve společenském životě.

3. Cílová skupina

Cílovou skupinou jsou žáci se SVP. Do vzdělávání na naší škole jsou žáci zařazováni na základě doporučení psychologa ze školského poradenského pracoviště, doporučení dětského a na žádost rodičů. Škola poskytuje základy vzdělání, základní a střední vzdělání žákům s mentálním handicapem v celé škále – tedy od nejlehčích forem až po formy těžké, případně kombinace postižení.

Se studenty jednoleté školy praktické by měl být proces plánování přechodu zahájen a řešení nejpozději na začátku předposledního roku školní docházky.

Škola poskytuje vzdělání žákům v těchto vzdělávacích programech:

Základní škola a Praktická škola Velká Bíteš, příspěvková organizace je plně organizovanou školou. Tvoří ji první a druhý stupeň ZŠ, první a druhý stupeň ZŠ speciální, přípravný stupeň ZŠ speciální a Praktická škola. Ve škole je zřízeno sedm kmenových tříd. Třidu většinou tvoří více ročníků. Kapacita školy je 54 žáků. Součástí školy je i školní družina.

4. Harmonogram realizace tranzitního programu

ZÁŘÍ	Tranzitní program (TP): 1) Vysvětlení TP, nabídka TP žákům, vytipování a dojednání žáků, kteří se jej chtějí účastnit. 2) Kontaktování a schůzka s rodiči o zapojení žáka do TP a možnosti spolupráce.
ŘÍJEN	Tranzitní program (TP): 1) Zjišťování informací o žákovi (pracovní zkušenosti, s čím pomáhá doma, využívání kompenzačních pomůcek apod.), analýza schopností a podpory „Míra potřebné podpory“. Nástroje: Profil na jednu stranu, silné a slabé stránky, přání, co mě baví dělat, čím bych chtěl být apod., výhody práce. 2) Exkurze u zaměstnavatele – utváření představy o tom, co znamená chodit do práce (jaké máme druhy zaměstnání – charakter, odměna, náplň práce, co k tomu potřebuji, abych ji mohl vykonávat, pracovní doba).
LISTOPAD	Tranzitní program (TP): 1) Zjišťování informací o žákovi, dokončení „Míry potřebné podpory“. Kompletace Profilu na jednu stranu a dalších nástrojů v rámci plánování zaměřeného na člověka (PZČ). 2) Příprava na schůzku: žák/rodiče/další osoby. 3) Exkurze do firem. 4) Vytváření základních a jednoduchých pracovních návyků a dovedností. Bezpečnost práce na pracovišti.
PROSINEC	Tranzitní program (TP): 1) Realizace schůzky: žák/rodiče/další osoby s využitím nástroje „Mapa“ nebo „Cesta“. Výsledkem má být zmapování konkrétních představ o práci žáka. U žáků směřujících mimo zaměstnání důraz na zmapování oblastí samostatného způsobu života (komunikace, dovednosti, bydlení, volný čas, další vzdělávání, využívání sociálních služeb). 2) Vytvoření akčního plánu (konkrétní úkoly, co je potřeba udělat, odpovědnost, termíny, jak poznám, že je splněno). 3) Aktivní oslovení zaměstnavatelů pro výkon praxe od ledna. 4) Vánoční dílny.
LEDEN	Tranzitní program (TP): 1) Příprava na výkon praxe v rámci prostředí školy (pokud je reálné). 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Podpora sociálních dovedností žáka: komunikace, jak se prezentovat (v zaměstnání, zařizování osobních záležitostí), zásady vhodné/nevhodné komunikace apod.). 4) Seznámení s úřady, které potřebujeme k životu (úřad práce, OSSZ, lékař aj.). 5) U žáků směřujících mimo zaměstnání podpora vybraných oblastí, potřebných k nejvíce samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.).
ÚNOR	Tranzitní program (TP): 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) V případě potřeby zabezpečení pomůcek potřebných pro plnění pracovních úkolů. 4) Podpora komunikace – seznamovací rozhovory, chování v práci, jak komunikovat na pracovišti apod. 5) Exkurze.

	6) U žáků směřujících mimo zaměstnání podpora vybraných oblastí, potřebných k co nejvíce samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.).
BŘEZEN	Tranzitní program (TP): 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Hodnocení výkonu praxe – revize o (ne)vhodnosti praxe a dalšího směřování žáka. 4) Revize akčního plánu – co se daří, co je potřeba změnit apod. 5) Podpora dovedností k získání zaměstnání – životopis, motivační dopis, jak hledat práci, oslovení (tel., e-mail, osobně), pracovní smlouva, plat. 6) U žáků směřujících mimo zaměstnání aktivní vyhledávání možností a zdrojů podporujících vybrané oblasti žáka směrem k samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.).
DUBEN	Tranzitní program (TP): 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Návštěva úřadu práce. 4) Exkurze. 5) Práce na počítači a hospodaření s penězi (e-mailová komunikace, vyhledávání pracovních nabídek, dopravních spojení, poznávání mincí a bankovek, bankovní účet, manipulace s penězi, nakupování aj.). 6) U žáků směřujících mimo zaměstnání aktivní vyhledávání možností a zdrojů podporujících vybrané oblasti žáka směrem k samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.). 7) Příprava podkladů na plán přechodu do další etapy života (práce, další vzdělávání, podpora samostatného způsobu života, život v komunitě apod.).
KVĚTEN	Tranzitní program (TP): 1) Trénink dovedností souvisejících s praxí. 2) Aktivní výkon praxe s asistencí. 3) Zhodnocení uplynulého období (leden–duben) formou revize akčního plánu, míry potřebné podpory a celkové zhodnocení práce žáka. 4) Aktualizace nástroje Profil na jednu stranu s doplněním o pracovní profil žáka. 5) U žáků směřujících mimo zaměstnání aktualizace nástroje Profil na jednu stranu s doplněním o možnosti a zdroje podporující vybrané oblasti žáka směrem k samostatnému způsobu života po škole (další vzdělávání, možnosti bydlení, volný čas apod.). 6) Finalizace plánu přechodu do další etapy života (práce, další vzdělávání, podpora samostatného způsobu života, život v komunitě apod.), který bude představen na schůzce v červnu.
ČERVEN	Tranzitní program (TP): 1) Ukončení aktivního výkonu praxe. 2) Poděkování zaměstnavatelům. 3) Realizace reflektivního setkání žáka, rodičů a dalších osob (např. asistent, zaměstnavatel, sociální služby) – shrnutí a vyhodnocení. 4) Finalizace plánu přechodu do další etapy života (práce, další vzdělávání, podpora samostatného způsobu života, život v komunitě apod.).

Formy realizace praxí/exkurzí u zaměstnavatelů:

- individuální praxe dle dovedností a schopností daného žáka zaměřené na posílení jeho pracovních činností (soběstačnosti a samostatnosti; zvyšování kompetencí spojených s hledáním, získáním a udržením si pracovního místa);
- individuální praxe dle možností školy;
- individuální praxe dle trhu práce (otevřený či chráněný);
- exkurze u zaměstnavatelů;
- skupinová praxe dle možnosti školy a trhu práce (se zaměřením na posílení pracovních činností žáků).

Podpůrné formy:

- plánování zaměřené na člověka;
- setkání se zákonnými zástupci;
- setkání se zástupci návazných služeb (např. sociální služby);
- asistence na pracovišti (zaměstnanec školy, firmy, sociální služby).

5. Časová dotace realizace tranzitního programu

Týdenní dotace dle možností školy 4-6 hodin týdně v rámci vyučování.

6. Oblasti stávajícího ŠVP školy, které jsou změněny (ovlivněny, zasaženy...) tranzitním programem

A. Klíčové kompetence a výchovně-vzdělávací strategie vedoucí k jejich naplnění:

Kompetence k učení

Žák:

- vyhledává informace spojené s výkonem činnosti realizované s podporou tranzitního programu (tisk, internet, komunikace s partnery).
- využívá je v praktickém životě.
- třídí, posuzuje informace, vyvozuje závěry pro své pracovní uplatnění či pro využití v osobním životě.
- prohlubuje svoje vědomosti a dovednosti, používá pojmy z pracovních činností.
- vyhledává informace v jednoduchém textu, inzerátu, reklamě a využívá je.
- vyplňuje osobní údaje písmem nebo na PC.
- prakticky provádí numerické operace – pomocí manipulační hry a činnostního učení, nakupování, využívá kalkulačku.
- využívá informační zdroje knihy, encyklopedie, mapy, plány, výukové programy, internet a další multimediální zdroje, tiskárny apod.
- zapojuje se do motivačních a výukových her, soutěží, experimentů a názorných demonstrací, exkurzí apod.
- prezentuje výsledky vlastní práce (třídní a školní výstavy, soutěže, projekty, skupinové a individuální práce, portfolia)
- pravidelně a více způsoby si ověřuje získané poznatky a dovednosti, plní úlohy vycházející v co největší míře z praktického života.
- osamostatňuje se při vyhledávání informací formou modelových situací, později přímo v terénu.
- zná a dle možností chápe důsledky správného i chybného splnění úkolu.
- chápe význam dalšího vzdělávání a práce pro budoucí život.

- prohlubuje svoje vědomosti a dovednosti, používá pojmy z pracovních činností-

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- řeší samostatně ty problémy, se kterými se setká při plánování a realizaci tranzitního programu a které jsou zároveň řešitelné jeho vlastními silami.
- formou modelových situací, průběžným monitorováním a rozbořením problémových situací rozpoznává a pojmenovává konkrétní problémy a jejich závažnost.
- zvládá strategie řešení běžných problémů (nacvičuje nejprve řešení v bezpečném prostředí školy, postupně přechází do méně známého prostředí (divadlo, obchod, pošta, instituce, dílna, praxe, exkurze atd.).
- chápe důsledky svého chování vůči ostatním.
- rozpoznává a předchází nebezpečí, má osvojeno správného jednání v případě vlastního ohrožení či ohrožení jiné osoby.
- řeší samostatně ty problémy, se kterými se setká při plánování a realizaci tranzitního programu a které jsou zároveň řešitelné jeho vlastními silami.
- umí požádat o podporu při řešení problémů, které jsou nad jeho možnostmi, druhou osobu.
- umí rozlišit závažnost problémů a dokáže zvolit strategii jejich řešení (s podporou druhé osoby, bez podpory).
- umí požádat o podporu při řešení problémů, které jsou nad jeho možnostmi, druhou osobu.
- umí rozlišit závažnost problémů a dokáže zvolit strategii jejich řešení (s podporou druhé osoby, bez podpory).

Komunikativní kompetence

Žák:

- rozvíjí své komunikační dovednosti, plán svého rozvoje.
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.
- využívá text (obrázky) ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.
- učí se komunikovat i s cizími osobami, se kterými se v rámci TP setkává.
- je aktivní v mluvním projevu či alternativní komunikaci při všech vykonávaných činnostech.
- zvládá komunikaci s druhou osobou (spolužák, učitel, asistent, vedoucí praxe).
- vyjadřuje slušnou formou svá přání, názory, prosby, dotazy, přání, žádosti či poděkování.
- sděluje jednoduchou informaci i v písemné podobě (využití písma, piktogramů, obrázků, počítače, vyplní jednoduchý dotazník, podepíše se...).
- zvládá vyjadřování a vystupování na veřejnosti, komunikaci s cizími osobami (praxe, exkurze apod.).

Kompetence sociální a personální

Žák:

- buduje své kooperační dovednosti.
- posiluje dovednost vnímat a respektovat pravidla.

- zdokonaluje se ve svém chování.
- uvědomuje si vlastní osobu a jiné osoby ve svém okolí.
- poznává vztahy v rodině, ale i vztahy přátelské a kolegiální – kroužky, škola, praxe, zaměstnání.
- chápe některé životní role – žák, učitel, rodič, kamarád, sourozenec, spolupracovník, asistent, partner atd.
- orientuje se v nejbližším okolí, zvládá základní schéma – cesta do školy, na nákup, na pracoviště, dodržuje bezpečnost při pohybu.
- zvládá práci ve skupině, chápe výhody spolupráce (společné prožitky, vzájemná pomoc, pochopení role ve skupině).
- dodržuje pravidla pro soužití ve škole i mimo školu.
- je seznámen se svými právy a povinnostmi, přijímá důsledky vlastních rozhodnutí.
- otevřeně a kultivovaně projevuje city, má ohleduplný a citlivý vztah k lidem, přírodě, kulturním a estetickým hodnotám.
- je tolerantní, ohleduplný a respektuje odlišnosti jiných.
- chápe odpovědnost za své chování, zvládá i emočně náročnější aktivity (např. soutěže, náročný úkol, časový pres).
- zná negativní společenské vlivy – vandalismus, krádeže, šikana, zneužití.
- v krizové situaci dokáže požádat o pomoc.

Kompetence občanské

Žák:

- zná základní pravidla slušného chování, posiluje dovednost vnímat a respektovat pravidla.
- je seznámen s pravidly režimu ve škole, má vytvořený základní rámec školních i společenských norem.
- rozpoznává pozitivní a negativní projevy chování.
- dodržuje pravidla i v terénu – nákup, pošta, kino, divadlo, doprava, praxe, exkurze atd.
- snaží se být druhým nápomocný, chápe, že nelze tolerovat agresivní a vulgární projevy chování.
- je ohleduplný vůči starým, nemocným a handicapovaným lidem.
- ví, jak se zachovat v případě zranění, úrazu či nemoci, dokáže vyhledat pomoc, zná důležitá telefonní čísla.
- chápe důležitost zdravého životního stylu, škodlivost kouření a požívání alkoholu či návykových látek, chová se ekologicky.

Kompetence pracovní

Žák:

- zvládá sebeobslužné činnosti a hygienické návyky (oblékání, hygiena, stolování).
- má osvojeny základní pracovní návyky a postupy, dodržuje pokyny učitele, asistenta či pověřeného pracovníka na praxi.
- je seznámen s nástroji, pomůckami a nářadím, s jejich funkcí a názvoslovím (v kuchyni, dílně, na pozemku, na praxi).
- dokáže se orientovat v jednoduchém pracovním postupu, nákresu, plánu.
- je vytrvalý, snaží se o úspěšné dokončení zadaného úkolu.
- zvládá práci v kolektivu a zdokonaluje své pracovní-komunikační schopnosti.
- prezentuje svou práci, váží si práce druhých, zvládá neúspěch.

- dodržuje bezpečnostní pokyny na pracovišti, používá ochranné pracovní pomůcky; ví jak se zachovat v případě úrazu.

B. Výchovně-vzdělávací strategie:

Žák by měl:

Kompetence k učení

- Využívat vhodné metody a techniky při učení a praktických činnostech
- Být motivován k rozšiřování a prohlubování svých vědomostí a dovedností
- Reagovat na hodnocení ze strany druhých, přijímat radu i oprávněnou kritiku
- Uplatňovat základní zkušenosti a postupy v pracovních činnostech

Výchovné a vzdělávací strategie, metody a postupy

- Vedeme žáky ke schopnosti učit se, k pochopení významu a potřeby vzdělání
- V rámci individuálních schopností zlepšujeme komunikační dovednosti žáků, schopnost spolupráce, týmové práce a poznávání vlastních možností
- Poskytujeme žákům dostatečné množství informací, informačních zdrojů a učebních podnětů
- Snažíme se o propojení informací se skutečným životem
- Vedeme žáky k samostatnosti, organizování vlastní činnosti, tvořivosti, pečlivosti, vlastnímu úsudku, iniciativě a zodpovědnosti
- Hodnotíme žáky formou kladného hodnocení a zpětné vazby, posuzujeme výsledky žáků podle individuálního pokroku a zlepšení
- Vytváříme motivující prostředí, podporujeme tvořivost
- Pracujeme s přiměřeným učivem a zdroji informací
- Učíme žáky adekvátně reagovat na hodnocení druhých
- Přistupujeme ke všem žákům vždy individuálně

Kompetence k řešení problémů

- Rozpoznat problémy a hledat nejvhodnější způsob řešení
- Řešit běžné životní situace a překážky, překonávat je přiměřeně ke svým možnostem, případně za pomoci druhé osoby

Výchovné a vzdělávací strategie, metody a postupy

- Předkládáme žákům poznatky v podobě, která je podněcuje k tvořivému myšlení
- Rozvíjíme schopnost logického uvažování
- Vytváříme dostatek příležitostí pro získávání nových poznatků a zkušeností
- Vedeme žáky k uplatňování základních myšlenkových operací – zobecňování, abstrakce, třídění, analýza, syntéza
- Zařazujeme praktické činnosti a cvičení do vyučovacího procesu
- Využíváme nové formy vyučování
- Směřujeme žáky k objevování vzájemných vztahů a příčinných souvislostí jevů a dějů
- Uplatňujeme mezipředmětové vztahy
- Přistupujeme k žákům při všech aktivitách podle jejich individuálních schopností a mentální úrovně.

Kompetence komunikativní

- Dokázat se, v rámci svých možností, srozumitelně vyjadřovat ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou

- Naslouchat druhým, rozumět obsahu sdělení a adekvátně na ně reagovat
- Využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- Využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření pozitivních vztahů a ke spolupráci s ostatními lidmi

Výchovné a vzdělávací strategie, metody a postupy

- Zlepšujeme kvalitu mluvního projevu žáků pomocí všech prostředků a speciálně pedagogických metod
- Zaměřujeme se na správnou výslovnost, srozumitelnost, rozšiřování pasivní i aktivní slovní zásoby
- Rozvíjíme a využíváme různé formy komunikačních technik (ústní, písemné, výtvarné prostředky)
- Využíváme alternativní a augmentativní formy komunikace
- Poskytujeme všem žákům dostatek možností a zdrojů pro samostatné vyhledávání informací (Internet, encyklopedie, odborné publikace a časopisy)
- Dáváme všem žákům dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru vhodnou formou
- Vedeme žáky k toleranci odlišného názoru, schopnosti hledat společné řešení problému apod.
- Učíme žáky rozlišovat kvalitu a serióznost zdrojů informací

Kompetence sociální a personální

- Vědět o svých základních právech a povinnostech a respektovat práva a povinnosti ostatních
- Orientovat se v základních mravních hodnotách a uplatňovat základní pravidla společenského chování
- Jednat zodpovědně vůči vlastní i druhé osobě
- Dokázat se přiměřeně chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život podle pokynů kompetentních osob a uplatňovat osvojené dovednosti a postupy

Výchovné a vzdělávací strategie, metody a postupy

- Seznamujeme žáky s jejich právy a povinnostmi - máme stanovena jasná pravidla pro soužití ve škole
- Vytváříme bezpečné prostředí a atmosféru porozumění, tolerance, klidu, přátelství a pochopení
- Podporujeme spolupráci ve výuce, kooperativní učení
- Preferujeme spolupráci a společné prožívání při týmové práci, pochopení role ve skupině, poznávání sebe a vztahů s ostatními
- Stimulujeme žáky k pozitivnímu myšlení, jednání a prožívání
- Umožňujeme žákům zažít pocit úspěchu
- Zlepšujeme schopnost orientovat se ve vlastním citovém životě a ve vztazích
- Vedeme žáky k otevřenému a kultivovanému projevu citů, ohleduplnému a citlivému vztahu k ostatním lidem, přírodě a etickým hodnotám

Kompetence občanské

- Znat základní práva a povinnosti občanů, respektovat společenské
- normy a pravidla soužití

- Uvědomovat si význam zdravého životního stylu, chránit své zdraví i zdraví druhých lidí
- Podílet se na ochraně životního prostředí a jednat v souladu se strategií udržitelného rozvoje
- Rozpoznat nevhodné a rizikové chování

Výchovné a vzdělávací strategie, metody a postupy

- Zařazujeme aktivity (vycházky, exkurze) zaměřené k osvojení si vhodných způsobů chování a jednání na veřejnosti
- Vštěpujeme žákům normy chování k ostatním lidem, schopnost přijmout je za své a uplatňovat je v praktickém životě
- Vedeme žáky k pochopení principů a fungování demokracie v osobním životě, ve škole a ve společnosti
- Rozvíjíme u žáků toleranci k jiným kulturám a etniku
- Vychováváme žáky k ohleduplnosti vůči starým, nemocným a handicapovaným lidem
- Vedeme žáky k pochopení základních potřeb pro zdravý vývoj člověka
- Vytváříme a upevňujeme dovednosti a poznatky v oblasti prevence a péče o zdraví
- Podporujeme zdravý životní styl, stravovací a pitný režim
- Vedeme žáky k ochraně přírody, třídění odpadu a k péči o životní prostředí
- Motivujeme žáky ke zdravému životnímu stylu bez závislostí, nacvičujeme umění odmítnout nabízené
- Důsledně sledujeme a řešíme projevy šikany, násilí, záškoláctví a dalšího patologického chování a posilujeme prevenci těchto jevů

Kompetence pracovní

- Mít osvojeny základní pracovní dovednosti, návyky a postupy pro každodenní běžné pracovní činnosti
- Chápat význam práce a možnost vlastního zapojení do pracovního procesu
- Plnit stanovené povinnosti, být schopen spolupráce, respektovat práci svou i druhých
- Znat možnosti využívání poradenských a zprostředkovatelských služeb
- Znat a dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce i ochrany zdraví při práci

Výchovné a vzdělávací strategie, metody a postupy

- Vedeme žáky k osvojení základních pracovních dovedností a návyků
- Poskytujeme žákům prostor k poznání a posouzení svých možností, schopností, zájmů a jejich využití při rozhodování se o vlastní životní a profesní orientaci
- Rozvíjíme schopnost samostatné i kolektivní práce
- Nabízíme žákům možnost volby pracovních úkolů a postupů
- Při všech pracovních činnostech vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti práce, k hospodárnému využívání materiálů a správnému používání nástrojů a pracovních prostředků

C. Vzdělávací oblasti

Český Jazyk a literatura:

VV: komunikovat v běžných situacích, vyjádřit svůj názor a respektovat názor druhého, chápat pokyny, zvládnout základní vyplnění dotazníku, smlouvy apod., podepsat se, chápe základní piktogramy, chápat pracovní postup (slovní, obrázkový)

učivo: komunikace na pracovišti (na místě dalšího působení, na praxi), společenské fráze, porozumění pokynům, vyjádření základních potřeb a požadavků, základní písemný projev, vyplňování tiskopisů, piktogramy, nácvik čtení receptů, pracovních postupů

Matematika:

VV: orientovat se v čase, určit čas na digitálních hodinách, ovládat počítání z paměti či na kalkulačce, má základní finanční gramotnost, orientuje se v jednoduchém nákresu, plánu

učivo: znalost hodin (alespoň digitální), počítání z paměti, na kalkulačce, počítání s penězi, nakupování, práce s jednoduchým nákresem, popisem, plánem

Informatika:

VV: zvládat uživatelsky obsluhu PC, tiskárny, kopírky či skeneru, práci s mobilním telefonem, hledat informace na internetu, založit si účet a spravovat e-mail

učivo: zapnutí a vypnutí PC, práce s textovým editorem Word, vytvoření a formátování jednoduchého textu, práce s tabulkami Excel, uživatelská obsluha tiskárny, skeneru, kopírky, telefonování, důležitá telefonní čísla (IZS, zaměstnavatel, domov, lékař, chráněné bydlení...), vyhledávání informací na internetu, založení účtu, psaní a čtení e-mailů, hygiena a bezpečnost práce na PC a sociálních sítích

Člověk a společnost:

VV: projevit svůj názor a respektovat názor druhých, být schopný pracovat v kolektivu, přijmout a dodržovat pravidla, chápat důležitost celoživotního vzdělávání, orientovat se v základních právních normách, chápat, co je protiprávní jednání a trestní zodpovědnost. Zvládat základní pravidla společenského chování, chápat hierarchii a role ve skupině, orientovat se v jízdním řádě.

učivo: komunikace, postavení a role ve skupině, vzdělávání a jeho důležitost, pravidla, pokyny a jejich dodržování, následky porušení pravidel, trestní zodpovědnost, náhrada škody (pojištění), druhy protiprávního jednání – krádež, násilné činy, vandalství, šikana atd.

Chování na veřejnosti, v dopravních prostředcích, na pracovišti, role ve skupině, respekt k nadřízenému, vyhledávání spojů MHD.

Rodinná výchova:

VV: uplatňovat hygienické zásady a návyky v osobní hygieně, znát role v rodině, ve skupině, dodržovat zásady zdravé výživy, chápat důležitost pohybu a zdravého životního stylu.

učivo: osobní hygienické návyky na pracovišti či na místě dalšího působení, role v rodině a ve skupině, zásady zdravé výživy, společné stravování, zdravý životní styl.

Rukodělné práce:

VV: zvládat jednoduché manuální dovednosti při práci s různými materiály, používat jednoduché pracovní pomůcky, pracovat podle jednoduchého slovního či obrázkového návodu, plánu, schématu, dodržovat bezpečnostní předpisy, udržovat pracovní místo v čistotě.

učivo: manipulace s různým materiálem, používání nástrojů, nářadí a pracovních pomůcek, orientace v jednoduchých plánech, náčrtcích, schématech, bezpečnost na pracovišti, pracovní místo.

D. Průřezová témata (PT)

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

Tematický okruh sebeorganizace a seberegulace (VKZ/INT):

- ovládat své chování a plnit úkoly na pracovišti dle zadání.

- sebe prezentace (písemná i verbální, sestavování žádostí o zaměstnání, životopis, inzerát, odpověď na inzerát, přijímací pohovor – nácvik konkrétních modelových situací.

Tematický okruh psychohygienu (VKZ/INT):

- umět si rozložit síly, využít přestávku při práci k odpočinku, dodržovat zdravý životní styl.

Sociální rozvoj

Tematický okruh mezilidské vztahy (VKZ/INT, ČSP/INT):

- rozvoj mezilidských vztahů, zapojit se do kolektivu, spolupráce.

Tematický okruh komunikace (ŘV/INT):

- zvládat komunikaci s kolegy, nadřízenými na pracovišti, chápat pokyny, piktogramy.
- získávat informace při hledání zaměstnání – práce s informacemi, nácvik konkrétních situací- žádost o práci, odpověď na inzerát, životopis, pracovní pohovor apod.

Morální rozvoj

Tematický okruh řešení problému a rozhodovací dovednosti (PV/INT):

- vyhodnotit a zvládnout různé situace, popřípadě požádat o pomoc.
- tematický okruh: hodnoty, postoje, praktická etika.
- dodržovat společenská pravidla, respektovat druhé, vážit si své i cizí práce.

Environmentální výchova

Tematický okruh lidské aktivity a problémy životního prostředí (VKZ/INT):

- znát zásady třídění odpadů a hospodaření s odpady, ochrany přírody, bezpečnosti práce při zacházení s nebezpečnými látkami, nebezpečnými odpady, používat ochranné prostředky, znát piktogramy a výstražné tabulky na konkrétním pracovišti.

Mediální výchova

Tematický okruh interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (ČSP/INT):

- chápat pojmy reklama, nekalá reklama, reklamní triky, nenechat se snadno ovlivnit.

7. Učební plán

TP je realizován v rámci rozsahu praktických činností v odborných činnostech, tudíž nedochází ke změnám v učebním plánu.

8. Dokumentace související s tranzitním programem

A. Ředitelství školy

- Smlouva o individuální praxi
- Seznam žáků účastnících se TP

B. Dokumentace související s konkrétním žákem

- Portfolio – informace o žákovi – přechodové domény, míra potřebné podpory
- Zápis ze setkání + akční plán
- Kontrolní seznam plánovaných a realizovaných činností
- Zápis z asistence na praxi

9. Personální zabezpečení tranzitního programu

Pozice jsou ustanoveny v rámci projektu, po jehož ukončení pokračuje na pozici metodika výchovný poradce školy a na pozici asistenta učitel z kmenové třídy zapojených žáků.

A. Metodik TP

- vede pravidelné schůzky s vybranými žáky;
- pracuje s vybranými žáky na základě principů plánování zaměřeného na člověka;
- sestavuje osobní profil žáka, zajišťuje a vytváří individuální plány pro žáky;
- podporuje žáka ve vytvoření vlastní představy o budoucím životě či pracovním uplatnění, rozvoje pracovních a sociálních dovedností;
- mapuje trh práce;
- vytipovává vhodné praxe pro žáka;
- vyhledává zaměstnavatele;
- dojednává schůzky se zaměstnavatelem a podmínky pro praxi;
- podporuje žáka při realizaci praxe na otevřeném či chráněném trhu práce;
- vyhodnocuje situace a plány žáka;
- spolupracuje s asistentem TP;
- komunikuje s rodinou a dalšími podpůrnými osobami v okolí žáka.

B. Asistent TP

- poskytuje podporu žákovi při nácviku pracovních a sociálních dovedností;
- poskytuje podporu žákovi při doprovodu na a z místa výkonu praxe, při výkonu praxe;
- pozoruje průběh práce žáka na praxi a snaží se vytipovat nejvhodnější postup práce;
- pomáhá žákovi získat dovednosti potřebné k samostatnému vykonávání pracovních úkolů;
- je odpovědný za poskytování adekvátní podpory žákovi v začleňování do kolektivu spolupracovníků;
- pomáhá žákovi rozvíjet jeho kontakty a komunikaci se zaměstnavatelem, nadřízenými a spolupracovníky;
- podporuje kolegy ve správném zadávání pracovních úkolů žákovi;
- podporuje žáka v osvojení dovedností, které s prací souvisejí nepřímo;
- je odpovědný za sledování a zaznamenávání nedostatků a obtíží v průběhu praxe;
- ve spolupráci s metodikem navrhuje strategie řešení obtíží na pracovišti, sleduje a zaznamenává výsledky použité strategie.

C. Vyučující žáka

- obsah i formy výuky plánuje se ohledem na cíle a principy tranzitního programu;
- klade důraz na nácvik dovedností, které žák prakticky využije v závislosti na konkrétním zaměření individuálního plánování (portfolia žáka);
- při plánování učebního pokroku žáka úzce spolupracuje s dalšími vyučujícími a se všemi aktéry tranzitního programu konkrétního žáka.

D. Výchovný poradce

- informuje zákonné zástupce o možnostech zapojení žáka do tranzitního programu.
- spolupracuje s metodikem TP.
- je nápomocný s výběrem vhodného oboru středního vzdělávání žákovi i zákonným zástupcům.
- poskytuje informace o školách, studijních oborech, přihlášce na SŠ a průběhu přijímacího řízení (termíny, odvolání, druhé kolo apod.).
-

E. Koordinátor praxí

- podává informace o tranzitním programu studentům na praxi.
- spolupracuje s VŠ, VOŠ a Středními školami.

10. Technicko-materiální zabezpečení tranzitního programu (včetně zajištění bezpečnosti)

- a) Ochranné pomůcky související s průběhem praxí si žáci pořizují sami, případně jsou jim zapůjčeny na pracovišti.
- b) Žáci jsou opakovaně seznamováni s bezpečností a hygienou práce a bezpečnostními předpisy. Jsou informováni, jak postupovat při úrazu, jak zavolat pomoc (znají důležitá telefonní čísla.)
- c) Kancelářské potřeby (papíry různých formátů pro plánování žáka – MAPA, CESTA...; pastelky, fixy, křídly...; kancelářské složky) poskytuje žákům škola zdarma (či ze sponzorských zdrojů, z projektů...)
- d) V rámci výuky se pohybují v odborných učebnách (školní dílna, cvičná kuchyně, školní pozemek), kde se seznamují s materiály a pracovními nástroji a jejich využitím.
- e) Materiál na pracovní činnosti (papír, dřevo, látka, keramická hlína, barvy, glazury, plech apod.) jsou žákům poskytnuty ve škole zdarma.
- f) Škola má vlastní keramickou pec, dílnu s přístrojovým vybavením na opracování dřeva a kovu, vybavenou cvičnou kuchyní. Pěstitelské práce probíhají v okolí školy, na školním pozemku.

11. Organizace a pracoviště, na nichž je realizován tranzitní program

A. Externí zaměstnavatelé

V rámci principů plánování zaměřeného na člověka a zjištěných pracovních dovedností, schopností a preferencí žáků vytipovat zaměstnavatele na otevřeném či chráněném trhu práce. V případě, že žák nemá představu, oslovit zaměstnavatele a prostřednictvím praxe vyzkoušet vhodnost či nevhodnost pracovního uplatnění dle zájmu žáka. Pracoviště by mělo reflektovat zájmy žáka.

Spolupráci dle schopností a možností studentů lze navázat s Technickými službami Velká Bíteš v jídelně.

B. Vlastní zdroje

Škola má možnost zaměstnat studenty v rámci svého pracoviště při úklidu, na péči o zeleň a na běžných údržbářských činnostech souvisejících s chodem školy.

C. Zařízení sociálních služeb

Mít seznam poskytovatelů sociálních služeb, které by mohli žáci využívat v průběhu či po ukončení školy (např. sociální rehabilitace, aktivizační služby, volnočasové, stacionáře aj.).

Domov bez zámku – Velká Bíteš, tel.: 730 584 717

Poskytují: chráněné bydlení, odlehčovací službu, denní stacionář, domov pro osoby se zdravotním postižením, sociálně terapeutická dílna, podpora samostatného bydlení.

Klub Lebeda – Baliny, tel: 564 034 536

Hlavním cílem je zvyšovat samostatnost a soběstačnost uživatele podle jeho potřeb a možností. Služba je poskytována aplikací sociálně-terapeutických programů za využití metod zahradní terapie, pomáhá chápat uživatele služby jak "celek" a rozvíjet jeho dovednosti a schopností komplexně dle jeho potřeb.

Sociálně terapeutické dílny - Březejc, tel: 778 719 564

Poskytují: základní sociální poradenství, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy, úkony péče, nácvik dovedností pro zvládání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začleňování, podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností, nácvik a upevňování motorických, psychických, sociálních a pracovních schopností a dovedností, pomoc při obnovení nebo upevnění, zprostředkování kontaktu s přirozeným sociálním prostředím. Služba je uživatelům poskytována ve školním roce, v pondělí až pátek od 7.30h do 14.00h, je zpoplatněna.

Nesa – denní stacionář Velké Meziříčí, tel: 777 155 376

Pro osoby s mentálním a kombinovaným postižením ve věku od 4 do 55ti let s výjimkou osob s přidruženým psychickým onemocněním v akutní fázi. Služba je poskytována lidem, kteří se v důsledku svého postižení ocitají v nepříznivé sociální situaci, která se projevuje snížením schopnosti žít způsobem života běžným pro jejich vrstevníky. Jejich situace vyžaduje pravidelnou pomoc či podporu druhého člověka v oblasti zabezpečení základních životních potřeb, sebeobslužných činností, komunikace, péče o svoji bezpečnost, trávení volného času, osobního a pracovního uplatnění v běžné společnosti. Služby jsou zpoplatněny.

D. Další spolupráce s jinými subjekty

- V oblasti prevence sociálně patologických jevů spolupracujeme s Policií ČR.
- S péčí o zdraví se Záchranou službou a Centrem zubní péče Osová Bítýška (besedy, první pomoc).
- V rámci předprofesní výchovy a Tranzitního programu se žáci zúčastní Dnů otevřených dveří a exkurzí do místních firem.
- Škola je zapojena do projektu „Zdravá škola“, „Ovoce do škol“, „Mléko do škol“
- Spolupráce se zřizovatelem - Městský úřad Velká Bíteš
- Městský úřad Velké Meziříčí - odbor Sociálně právní ochrany dítěte
- Úřad práce - volba povolání, spolupráce s odbornými učiteli
- Klub kultury Velké Bíteše - výstavy, pronájem výstavních prostor, Knihovna Velká Bíteš
- Ekologické středisko Ostrůvek Velké Meziříčí, Ekologické středisko Chaloupky - besedy
- Spolupráce se školami pořádající sportovní akce - Základní škola při DPL Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Třebíč, Březejc
- Domov důchodců, Dům s pečovatelskou službou Velká Bíteš, Seniorklub
- Spolupráce se školami zapojenými do projektu „Školy podporující zdraví“
- Školská poradenská zařízení - SPC Žďár nad Sázavou, Březejc, Jihlava, Brno
- ZŠ Velká Bíteš – stravování žáků, další vzdělávání učitelů, nepovinný předmět náboženství
- Sponzoři (místní podniky a obchody)

Schváleno na pedagogické radě dne 25. srpna 2021

Školská rada vzala na vědomí dne